

Monády a jejich nitro

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2012](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2012](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 1. 7. 2012

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 1. 7. 2012

Monády a jejich nitro

Přijmeme jako výchozí bod zjednodušené pojetí „monády“, ve srovnání s tím, jak ji vymezuje Leibniz, ale s přihlédnutím ke všem nezbytným úpravám a opravám, bez nichž bychom se nikam dál nedostali. Tak především monádám neupřeme přístup k jiným monádám na základě přechodu „ven“ z nitra, což předpokládá otevření nejen oken (na dívání), ale i dveří, tj. k činnému jednání „navenek“ a „venku“, tedy schopnost aktivit nejenom vnitřních, ale také za „hranicemi“ monády samé „působících“.

Ponecháváme ovšem monádám (v „plném“ rozsahu) jejich vnitřní aktivitu, ale připouštíme, aby tato vnitřní aktivita mohla za určitých okolností vyjít „ven“, do „okolí“ monády; a na druhé straně připouštíme také opačný přechod, totiž z vnějšího „okolí“ do „nitra“ monády (a to přechod dvojího druhu, jednak *návrat* původně jako „vnitřní“ zahájené akce monády, která však *prošla* „dveřmi“ do vnějšího „okolí“ a tam něco vykonala (způsobila), zase *zpět* dovnitř monády, aby se monádě dostalo informací nejen o vnějšku (ostatních monádách – událostech), ale také o tom, jaké změny tam ona akce vyvolala či způsobila (obvykle nejde o pouhé „způsobení“ něčeho, nýbrž o podnět k reakcím událostí okolních). O těchto přechodech budeme (zčásti po vzoru Hegela a také jeho termíny) mluvit jako o „zvnějšňování“ a „zvnitřňování“. Je tedy zřejmé, že vedle změn, pozorovaných jen zvnějšku, musíme uvažovat také o změnách jen vnitřních, zvnějšku nepřístupných, anebo o změnách, které jsou zčásti vnitřní, ale pronikají navenek, nebo o změnách, které začínají jakoby „venku“, ale nějak se dostávají „dovnitř“ (těm právě budeme říkat „zvnějšňování“ a „zvnitřňování“ – také tam musíme nejen prostě předpokládat (a vymýšlet), ale také zkoumat příslušné způsoby přechodu zevnitř navenek a zvenčí dovnitř).

(Písek, 120701-1.)